

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

ערב שב"ק פרשת כי תצא

גליון צב ♦ אבות ב ♦ אלול תשעז

דברות קודש כ"ק מרן רבינו שליט"א

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבית שבו וראית בשבי'ה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה.

המפרשים האריכו לפרש הלשון של הכתוב באומר "כי תצא" שזה הלשון מראה שאין זה חוב לצאת למלחמה, וכן פירש רש"י הק' שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר שבמלחמת ארץ ישראל, אין לומר ושבית שבו שהרי כבר נאמר "לא תחיה כל נשמה" ונראה שרש"י לא מדייק שבשביל דכתיב כי תצא מדובר במלחמת רשות אלא משום שנאמר "ושבית שבו" שלא יתכן זה במלחמת מצוה של כיבוש ארץ ישראל, אבל בגמרא במסכת סוטה (דף לה) פירש שם רש"י דלשון "כי תצא" משמע כשתעלה על דעתך לצאת למלחמה, והיינו שהוא רשות לך, ועוד יש להבין שפשיטא שמלחמה עושים עם אויבים ואם כן למה צריך לומר למלחמה על אויבך וכי אפשר לחשוב שמלחמה עושים עם ידידים ואוהבים.

וגם שנקט לשון יחיד "כי תצא" שאדם יחיד יעשה מלחמה ונתנו ה' בידך וכי זה הוא דרכו של עולם שאדם יחיד יעשה מלחמה וזה אפשר רק בדרך נס, אבל נראה שהפסוק מדבר במלחמה טבעית שבדרך כלל מלחמה זה טבעי (אף שכתב הרמב"ן בפרשת בא, שאין טבע בעולם אלא הכל ניסים מ"מ הנס מלוכש בדרך הטבע ויש ניסים שזה ממש שלא כדרך הטבע כמו נס של קריאת ים סוף ואכילת המן במדבר וכו')

ולכאורה אפשר לומר על הקושיא האחרונה שאין מדובר ביחיד שעושה מלחמה אלא שרצה לומר שאם יש אחדות בישראל ונלחמים כאיש אחד אז עושה הקב"ה ניסים ומנצחים במלחמה וכמו שחז"ל אמרו שאחאב שהיה מלך רשע ומ"מ ניצח במלחמות שעשה משום שהיה אחדות ביניהם, ולזה כתב "כי תצא" כלומר שתצא באחדות כאיש אחד אז "ונתנו ה' אלוך בידך" בזכות האחדות שיש בישראל.

או שמדובר ביחיד ממש וכמו שהיה מלחמת יהושע בעמלק שאמר לו משה צא אתה והלחם בעמלק מחר (שמות יז) או במלחמת דוד שלחם לבדו עם גלית הפילישי ככתוב בספר שמואל א (יז, מט) וכיוצא בזה כמושה רבינו עם עוג מלך הבשן שאמר לו ה' אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו (במדבר כא) הרי שראינו שיש אופנים שיש מלחמה באדם אחד, כי גם כוח היחיד הוא רב מאוד, ותלוי מי הוא זה היחיד שכוחו רב כרבים ועוד יותר, זה היה במשה ויהושע תלמידו ודוד המלך ע"ה. זה מש"כ כי תצא למלחמה, אפילו לבד ביחידות מ"מ ה' ילחם לך בדרך נס

ולתוך שאר הקושיות נראה לומר על פי מה שכתבו הספרים הק' שמדובר כאן בפסוק, במלחמת היצר, וכל הפרשה מרמזת על עניני מלחמת היצר הרע ומקור הדברים הוא בזה"ק ר' שמעון פתח כי תצא למלחמה על אויבך, בא איהו היצר הרע דאנן צריכים למיפך לקבליה במילין דאורייתא (דהיינו ללחום עם היצר הרע) עם דברו התורה ולקטרגא ליה (דהיינו ללחום עמו) וכדין יתמסר בידא דברנש (שיתן ה' אותו בדינו) וכמו שאמר הפסוק ונתנו ה' אלוך בידך עכ"ל.

המשך בעמ' ב'

דברי אלוקים חיים

כי תצא למלחמה על אויבך (כא, י).

הוה ליה למימר כי תלך והנראה דהתורה מרמזת דמיד כשיצא האדם מאהלו אוהל תורה, מיד מעותד למלחמה מאויביו הם המקטריגים והמתנגדים, כי כל זמן שיושב באהל תורה בד' אמות של הלכה וקובע מקום לתורתו, אויביו נופלים תחתיו.

אגרא דכלה

ושבית שבו (כא, י)

ר"ת ו'מיחדים ש'מך ב'כל י'ום ת'מיד ו'אומרים ב'אהבה ש'מע י'שראל, לרמז כי בכח קר"ש שאומרים יזכו לנצח במלחמה כמ"ש ונתנו ה' אלוך בידך

ברכת אברהם

שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך. (כב, ז)

לכאורה די היה לכתוב "ואת הבנים תקח" ומדוע נכתב תיבת "לך", ונראה דמובא במדרש (דב"ר ו'ו') שהשכר על מצות שילוח הקן הוא - שאם אין לו בנים מעתה יהיו לו בנים, וא"כ דבר זה מרומז בפסוק "שלח תשלח את האם" ובזכות מצוה זו "את הבנים תקח לך" יהיו לך בנים.

תפארת יהונתן

ויהפוך ד' אלהיך לך את הקללה לברכה. (כג, ו)

תיבת "לך" מיותרת, וי"ל דהנה אחז"ל, כל המברך את ישראל הוא עצמו מתברך כמ"ש "ואברכה מברכך" וממילא ה' מן הראוי שבלעם יתברך שכן הוא בירך את ישראל, ולזה אמרה תורה ויהפוך ד' אלקיך לך את הקללה לברכה, לך דווקא נהפכה הקללה לברכה, אבל לבלעם הרשע נשארה הקללה.

דגל מחנה אפרים

מוצא שפתיך תשמור (כג, כד)

"תשמור" מלשון "משמרת" שפירושו "מסננת" היינו שצריך אדם לסנון ולברור כל מה שמוציא מהפה.

אמרי חיים

השב תשיב לו את העבוט וגו' וברכך, ולך תהיה צדקה לפני ד' אלקיך. (כד, יג) עליך להשיב לעני את המשכון, והוא יברכך על כך, הפסוק בא לרמז שהאדם חייב להחזיר את המשכון לעני, אבל לא על מנת שהעני יברכהו, אלא בגלל שכך צוה בוראו, זה אמור בפסוק "השב תשיב לו העבוט" תחזיר לעני את המשכון "וברכך" הוא יברך אותך על זה, אבל הכוונה שלך תהי' "ולך תהיה צדקה לפני ד' אלקיך" עליו לעשות את זה רק מסיבת היות זו מצוה אשר צוה ה' אלקיך.

קדושת לוי

ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך (כג, טו)

ולא יראה בך בשעת המלחמה ערות דבר, משום שעל ידי זה ושב ממך מלהיות אחריך בכדי לקבל החיצים ובליסטראות של האויב, על דרך מה שדרשו רבותינו ז"ל (מכילתא בשלח) על הפסוק (שמות יד) ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם.

חוקי חיים

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' אשר קרך בדרך. (כה, יח-יז)

עמלק עמלק מקרר לבבות קדושות אשר קרך לשון קרירות שמקרר את האדם בדרך שמקבל על עצמו איזה דרך שיהיה בעבודת ה' ואם מחזק עצמו בשמחה אז אין לך מחית עמלק גדול מזה.

שומר אמונים

ולפי זה ניחא שכתב כי תצא למלחמה וגו' בלשון יחיד שכל אחד לוחם עם היצר הרע שלו ואיזהו הוא גיבור הכובש את יצרו שלו והיצר הרע נקרא שהוא אויב לאדם זה בא הפסוק לומר שאל תחשוב שהיצר הרע הוא ידיד שלך שנותן לך עצות טובות להנות מן העולם הזה, כי תדע שהוא השונא שלך ואתה צריך לצאת למלחמה אז ה' יתן אותו בידך כלומר שבמה תצא למלחמה עליו, זה אך ורק בתורה תפילה וצדקה ושלושתם מרומז במ"ש בידך, כי התורה נקרא "יד" וכמ"ש בגמרא אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ותפלה נקרא גם "יד" דכתיב ופרשתם כפיכם וגו' וצדקה נקרא "יד" שניתן מיד העשיר לעני וידוע מש"כ האריז"ל שבנתינת הצדקה יש רמז לשם הו"ה ב"ה, דהיינו הממון מרמז על ה - י' של השם, והיד שנותן מרמז על ה - ה' שבשם מכיון שיש ביד ה' אצבעות, והזרוע של יד העני מרמז על ה - ו' של שם הו"ה ב"ה (שהזרוע דומה ו') וה' אצבעות של העני המקבל את הצדקה הוא נגד ה' האחרונה שבשם. (ולכן כתבו אגב בספה"ק שאם נותן האדם את הצדקה שבידו לקופה של צדקה יתנו בשני ידיו שלו שיחשב כיד העני המקבל בכדי שיהיה הרמז על השם במעשה הצדקה)

ומש"כ בפסוק ושבת שביו איך יפורש זה במלחמת היצר שעליו מרומז הפסוק יש לומר בפשטות דחז"ל אמרו שע"י תשובה מאהבה נהפכו הזדונות של העבירה לזכויות ואם כן שובים ממנו את העבירות שנמסר ביד היצר ונעשים מזה מצות זה מה שכ' ושבת שבי, וגם ידוע שאם אדם מנצח את יצרו מוציא ממנו את התורה והמצוות שאדם עושה כשהוא היה רשע שזה הולך לסטרא אחרא וכמו שכ' האריז"ל וגם ברמב"ם מבואר שטורפים את המצוות שעשה בעודו רשע והכל מחזירין להאדם אם הוא עושה תשובה ונעשים הכל זכויות זה הכוונה של ושבת שבי.

ומש"כ רש"י שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר וכו', כלומר שעיקר מלחמת היצר הרע הוא בדברים שנראה כרשות, שהיצר הרע הוא חייב משום צובע (כנודע מספה"ק) דהיינו היצר הרע זה עמלק שבא ללחום עם האדם בדרך מירמה וכזב ועושה לאדם קרירות בבחינת "אשר קרן בדרך" ואומר לאדם שאין זה כל כך חמור ואפשר להקל בזה ובכך הוא תופש את האדם ברשתו אשר טמן לו, ובפרט בדבר שהוא בעצם רשות דהיינו שמותר לאכול ולשתות וכדומה בדבר שמותר ואומר לו הרי זה לך מותר ובדרך הזה הוא מכניסו אח"כ גם לעבור באיסורים קלים, ודרך היצה"ר שהיום אומר לך כך ולמחר אומר לו כך עד שיבוא לעבירות הכי חמורות כע"ז וכו'.

ולזה ציונו התורה הק' "קדש עצמך במותר לך" וכמ"ש הרמב"ן בפירושו על התורה בפרשת קדושים שעל זה הזהירה התורה הק' קדושים תהיו וגו' לומר קדש עצמך גם במותר לך שבאיסורים גמורים לא יעז היצר הרע להגיד לאדם לעשות עבירות מפורסמות כגון לחלל שבת רח"ל ועריות ח"ו, אלא תופס את האדם לומר לו הלוא זה מותר לך, ומביא לו ראיות שונות והיתרים מדומים, אבל האדם צריך ללחום נגדו וגם מה שמותר לגמרי ידע שלא צריך להיות נבל ברשות התורה וכמ"ש הרמב"ן הנ"ל בלשונו הק' ע"ש.

וגם לפי הרמב"ם ושאר פוסקים שלא כתבו כן שהפסוק הולך על זה לומר קדושים תהיו וגו' אלא כמו שכתב רש"י פרושים מן העריות ומן העבירה, מ"מ מדיים הם שיש בזה דבר שיש למנוע מהם וכמ"ש הרמב"ם והשו"ע שיש דברים שאף שזה מותר מצד עצמו ראוי למנוע ממנו ויש דברים שכתב שזה מגונה, והכוונה אחת היא שיש לדעת שלא הכל מותר שאף בדברים שמותרים צריך להיות לאדם רסן מה למנוע בדברים הרשות.

וזה כוונת רש"י באומרו כאן שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר אבל במלחמת מצוה הרי כתוב לא תיחיה כל נשמה ואדם הרגיל לא יעבור ע"ז ולא ישמע ח"ו ליצר הרע לעבור עבירה לשמה, בכדי שהוא יוכל לעשות מצות התשובה אח"כ וגם יוכל לקיים מצות ושבת שבי, שזה הכל מעשה של היצר וחז"ל אמרו שאומר אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה והבחינה של עבירה לשמה כת הספה"ק שלא שייך בזמן הזה, מכיון שצריך שיהיה כל כונתו אך ורק לשם שמים זה כמעט שלא מצוי הזה, מכיון שצריך שיהיה כל כוונתו אך ורק לשם שמים זה כמעט שלא מצוי בזמן הזה, ולכן העיקר מלחמה הוא בדברים של רשות וכנ"ל.

ועתה נביא בעז"ה את דברי קודשו של האור החיים הק' שכתב לפרש הפרשה הזו כדרך רמז, על זה הדרך, דהנה כל בנין העולם וקיומו, הכל תלוי במעשה בני ישראל, שאם יטיבו דרכיהם העולם קיים, וישמחו השמים ותגל הארץ, וגם ה' אלוקינו ובא הכתוב באומרו כי תצא להעיר להאדם כי ביציאתו מעולם העליון לבוא הזה יהיה הוא מוכן למלחמה, כי לא יחשוב שאין צריך תגבורת לניצחון זה אלא אדרבה לזו יקרא מלחמה על דרך אומרם איזהו גיבור הכובש את יצרו (אבות פ"ד) שאין גבורה גדולה מזו ולא אמר למלחמה בפת"ח תחת הלמ"ד.

ואמרו על אויביך בא להעיר כי לא מלחמה זו כגיבור הלוחם ללכוד עיר וכשיקוף במלחמה הזו ופנה וילך לעצמו, אלא מלחמה הזו הוא כאדם הלוחם עם אויבו, שאם יתירשל יקום עליו והיכהו, כמו כן אם יתירשל האדם מללחום את האויב אז יקום עליו האויב ויאבדהו מן העולם, ומבטיחו הכתוב שהגם שתקיף הוא היצר מכוח אנושי, אע"פ כן יתנהו ה' בידו.

ומה שאמר ושבת שבי, פירוש מה ששבה הוא מבחינת הטוב ממך בפתויו ובנצחונו שכמה נשמות מעם בני ישראל שבויים בידו.

ואמר אשת יפת תואר, פירוש "אשת" שהוא נשמת האדם, כי הס"מ שולט בנפש עד שתד מטה ותכנס באדם, שממנו הוא לוקחה בשבי, והנפש תיקרא "אשה" ולזה יקרא "יפת תואר" כי הנפש יפה עד מאוד מתנוולת במעשיה הרעים, וכשינצח את היצר אז ישכיל האדם בנפשו מה יפה ומה נעימה היא הנפש שאדם.

ומה שאמר וחשקת בה, פירוש שאז החשק שהיה לו כדברי היצר ובפתויו ילבשם לתקן לה את המשכולות, ועולם הקים שהוא כולו הוא טוב.

ומה שאמר והבאת אל תוך ביתך, לפי שע"י פיתוי הרע מתרחקת הנפש מהגוף ושוכן חלק במקומה, והגוף נקרא בית, וכשנוצח את יצרו אז יביא נפשו לתוך ביתו ויקרא הוא בעל הנפש שהוא קנה אותה ממקום טמא, ולכן צריך לנקותה מהחלי הרע הנדבק בה שהוא בחינת שער הראש ולכן צריך לגלחה וכמ"ש וגילחה את ראשה.

ומש"כ ועשתה את ציפרניה, שהיא לשון תיקון שתסיר מסוה הטומאה מרוח הטומאה, והוא אומרה והסירה את שמלת שביה מעליה, שקנתה משביתה במקום טמא זה יהיה על מירוק החטאים ודרכי התשובה והכנת הדעת מול אלוקי ישראל ב"ה ויבחר מקום מושב לה בית המיוחד לישראל שהוא בית המקדש והוא אומרו של הכתוב וישבה בביתך, ותתודה בבכי על אשר מעלה באביה ואמה ועל פרידתה מהם, ואביה זה הקב"ה ואמה היא כנסת ישראל, ירח ימים זה השיעור המספק לשוב או שהוא ירמז לחודש המיוחד לתשובה שהוא חודש אלול. עכ"ל"ק.

והנה אנו נמצאים בתחילת חודש הרחמים והסליחות של חודש אלול זה הזמן להתעורר מתרדימה של היצר הרע ולצאת נגדו להילחם בו וכמו שנזכר, אבל אין הכוונה לצאת מאוהלו של תורה ותפילה אלא אדרבה עלינו להיות יושב אוהב וכמו שיעקב נקרא איש תם יושב אוהל של תורה ויר"ש וחסידות, כי ידוע מה שכתב הרה"ק הבני יששכר בספרו הק' אגרא דכלה בדרך רמז שכתב "כי תצא למלחמה על אויביך" שמיד שאדם יוצא מאוהלה של תורה אז אתה צריך להילחם על האויבים וצריך רחמים מאת ה' להינצל, אבל אם לא תצא מאוהלה של תורה, אז הם נופלים מתחתיו בלי שום מלחמה.

אבל אע"פ כן אם כבר יצא מאוהלו של תורה אל יתייאש האדם אלא יעשה מלחמה עם היצר הרע והמלחמה הוא תורה ומצוות וכמו שאמרו חז"ל שה' יתברך אומר בראתי יצר הרע אבל בראתי לזה תבלין זה עסק התורה ולכן נשתדל כולנו יחד להרבות בתורה בימים הק' של חודש אלול וכן להרבות בתפילה ובצדקה וחסד ולהיות מוכנים ליום הדין של ראש השנה ויום כיפור הבאים עלינו לטובה.

ואז נזכה לכתיבה וחתימה טובה טובה בספרן של צדיקים גמורים ולהיות לנו שנת שפע ברכה והצלחה וחיים טובים ושלוה, ובעיקר שנזכה כבר לשנת גאולה וישועה, ולשנת בנין בית המקדש, מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

הילולא דצדיקיא

הרה"ק רבי פנחס שפירא מקוריץ זיע"א
(תפ"ו – י' באלול תקנ"א)

ישראל, אולם בדרכו התעכב בעיר שיפיטובקה, בה חלה ונפטר בי' באלול אותה שנה. נקבר בבית הקברות הישן בעיר. תחת השלטון הקומוניסטי הוחרב בית הקברות, והרב יצחק גדליה ליברזון בנה מצבה חדשה בבית הקברות החדש לזכרו של רבי פנחס אך קברו לא הועבר. המצבה שהועברה נשאה את השם פנחס בן מרדכי והייתה שונה מהנוסח המקורי של המצבה, והעולים לקברו טעו בציון וניגשו למצבה החדשה. בעקבות השתדלותו של ד"ר גדליה מזל מירושלים שנמנה עם צאצאיו ופנייתו לגוף האחראי הוקם אוהל תפילה, חודשה מצבתו על מקום קברו, והמשתתחים התוודעו למקום קברו ושוב לפקוד את המקום.

רבים מגדולי החסידות בדור השני והשלישי הגיעו לבית מדרשו, בהם כאלו שעוד הספיקו לפגוש את הבעל שם טוב. תלמידיו הק' המפורסמים היו רבי רפאל מברשיד ורבי בנימין זאב מבלטא, עוד מתלמידיו: רבי יעקב שמשון משיפיטובקה, רבי יוסף מרשקוב. לרבי פנחס מקוריץ היו חמישה בנים ובת. שני נכדיו היו בעלי דפוס עברי בעיר סלאוויטא בשם "דפוס סלאוויטא".

נולד בעיר שקלוב בשנת תפ"ו, לרבי אברהם אבא, נצר למשפחה מיוחסת מצאצאי הגה"ק רבי נתן נטע שפירא בעל ה"מגלה עמוקות". אמו שרה רחל שינדיל הייתה מצאצאי הראב"ן. נקרא על שם סבו רבי פנחס שפירא, מגיד מישרים בשקלוב. גדל והתחנך בעיר הולדתו, וכבן למשפחת ליטאית למדנית למד והעמיק בתלמוד ובפוסקים, וכבר בצעירותו רשם לעצמו חידושים ופלפולים שנדפסו מאוחר יותר בספר גבעת פנחס. בנוסף רכש ידיעות בדקדוק וכו'. נישא לבת הרב יונה וייל מסלאוויטא (אחיינו של הקרבן נתנאל).

בעקבות עלילה שהעלילו על אביו בשקלוב נאלצה משפחתו לעזוב את העיר ולעבור למירופול שבאזור ווהלין, שם החל אביו שהיה מתנגד לחסידות להכיר את הבעל שם טוב, עד שהפך לתלמידו. הבן, רבי פנחס, הלך בעקבות אביו ודבק בתנועה החסידית ובתורתה, ועם זאת, הוא נותר ייחודי בהשקפותיו ובדרכו החסידית. בהיררכיה החסידית, נמנה רבי פנחס מקוריץ עם תלמידיו הקדושים של הבעל שם טוב הק', יחד עם המגיד ממעזריטש, רבי יעקב יוסף מפולנאה ורבי יחיאל מיכל מזלוטשוב. הרה"ק רבי פנחס ישב בעיר קוריץ, ולאחריה בעיר אוסטרהא. בשנת תקנ"א עזב רבי פנחס את אוסטרהא על מנת ללכת לארץ

עובדות חיים

ארבעים יכנו (כה, ג).

בין הצדיקים שנסעו אל רבי יחזקאל משינאווא היה גם רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה, מסופר שכשבא רבי מאיר יחיאל לשינאווא בפעם הראשונה הוא שאל את הרב משינאווא: ילמדנו רבינו, מדוע פסקו חז"ל לעבריינין ל"ט מלקות ולא מ', כמו שכתוב "ארבעים יכנו", הדבר פשוט מאד - השיב הרב משינאווא - אם יהודי יקבל את כל ארבעים המלקות הוא יחשוב שכבר יצא ידי חובתו, אבל אם יקבל רק שלושים ותשע, ידע וירגיש שעדיין לא נפרעו ממנו, ויחשוב על מה שצפוי לו וישוב בתשובה.

ולא ימחה שמו מישראל (כ"ה-ו).

חסיד אחד שוחח פעם עם הגאון הצדיק רבי אברהם מסוכטשוב זצ"ל, ונתגלגלו הדברים על אחד מן האפיקורסים, ואמר החסיד "ימח שמו". גער בו הרבי, ואמר לו: האם יודע אתה האיך הדין במומר שמת בלא בנים ר"ל? שתק החסיד, ולא השיב כלום. אמר שוב הרבי: מומר שמת בלא בנים, מבואר בירושלמי, שאשתו חייבת בחליצה. וחליצה היא במקום יבום, ומפורש בתורה שמצות יבום שציותה התורה כדי ש"לא ימחה שמו מישראל". הרי שהתורה דאגה אפילו למומר ש"לא ימחה שמו", ואתה אומר "ימח שמו"?

לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן. (ב"ב פט ע"א)

סיפר איש אחד להרה"ק בעל שיח שרפי קודש כי בעת שאכל אחר החתונה על שלחן חותנו נסע לאדמו"ר הק' מסאכטשוב בעל אבני נזר זצ"ל ושאל לו עצה אם יעשה לו חנות והסכים אתו כי ב"כ וב"כ לא ילמוד, טוב שיעשה לו מסחר ועשה לו חנות סמוך לפאבריק שהיה שם פועלים רבים עכו"ם, והי' לו פדיון גדול, ולפלא הי' שלא הרויח ולא ידע מה זאת ונסע עוד הפעם לאדמו"ר זצלה"ה לשאול אותו ובא בקובלנא הלא הוא בעצמו צוה לו שיעשה מסחר והשיב לו אדמו"ר זצלה"ה שיזכיר א"ע אם לא רימה למי במדות ומשקולת, ובאמת הי' איש נאמן והי' לו איפת צדק אך כאשר עמד ומשתומם נזכר שהקיל א"ע במידות לפעמים לערלים ולא דקדק במדה ובמשקל אז אמר לו זאת הסיבה כמאמר הגמרא (ב"ב פ"ט ע"א) לא יהי' לך אבן ואבן ואם עשית כן לא יהי' לך בכיסך

ואם איש עני הוא (כד, יב).

עני יצא מחדרו של הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל שמח וטוב לב, נדבה הגונה העניק לו הרבי, בצאתו ראה בחדר החיצון כפית של כסף, לקחה בחשאי ושם אותה בכליו, כיון שהבחינו בני הבית שנעלמה הכפית, תפסו את העני שנחשד בעיניהם, ערכו חיפוש בחפציו ומצאו את הגניבה, ביקשו להביאו לפני הרבי, כדי שיווכח למי הוא מפזר ממון, אבל העני החל לצעוק: לא גנבתי, הרבי נתן לי כפית זו במתנה, כדי שלא לביישו, אישר הרה"ק מטשערנאביל, כי אמנם נתן לו במתנה גמורה את כפית הכסף, ראה העני עם מי יש לו עסק, חזר וטען: מאחר שביישו אותי על לא עוול בכפי, מן הדין לשלם לי דמי בושתי... גם עתה נעתר לו הרבי, וקבע שצריך לפייסו, בו במקום הביא כפית כסף נוספת והושיט לעני, כשהוא טורח להניח את דעתו, ובלבד שימחול לאלו שביישוהו.

ביומו תתן שכרו (כ"ד - ט"ו)

הגה"ק בעל ה"פרי מגדים" זיע"א נתקבל אחרי שבע שנות ישיבה בלבוב כאב"ד ור"מ בפרנקפורט. לכבוד המאורע הוא הזמין לעצמו קפוטת חדשה, מכיון שהיה יושב על התורה בבית המדרש עד שעה מאוחרת בלילה, וכל רגע היה יקר בעיניו מפז, השאיר הגאון ביד אשתו הרבנית סכום כסף לצורך תשלום שכר העבודה לחייט, ברגע שהלה יביא את הבגד המוכן. בבואו הביתה באישון לילה והרבנית כבר עלתה על יצועה לישון, הבחין בקפוטת החדשה שהיתה מונחת על השולחן, ה"פרי מגדים" חשש שמא היא עדיין לא שילמה לחייט את שכרו ויש בזה משום איסור דאורייתא "לא תלין פעולת שכיר" וגם איסור לחייט שהכשילו, אך את זוגתו הרבנית לא רצה להעיר משנתה כדי לשאול אותה. סגר אפוא את הדלת אחריו ויצא בחשכת ליל לחפש את החייט שבודאי ער הוא, כשמצא את בית החייט רעד הלה בכל איבריו מרוב התרגשות, וכי מה עושה רבינו בביתו בשעה כה מאוחרת? הרגיעו הגאון והסביר לו את החשש שכרם בלבו. ופניו אורו בשמעו מפי החייט שהרבנית פרעה לו כבר את שכרו.

פרקי חיים

ביאורי הפרשה

רשות לרופא לרפאות

בפרשתנו פרשת כי תצא כתוב, "והשבותו לו" (דברים כ"ב, ב') בספר מרפסין איגרי בפרשתנו הקשו ח"ל, במסכת סנהדרין (ע"ג ע"א) שנינו: "והשבותו לו - לרבות אבידת גופו".

קשה, כיצד, אם כן, דרשו חז"ל במסכת בבא קמא (פ"ה ע"א) מן הכתוב "ורפא ירפא", "מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות", וכי רק רשות יש לרופא לרפאות, והלא חובה גמורה היא, כנלמד מן הכתוב "והשבותו לו", "לרבות אבידת גופו", ? עכ"ל.

א) ונראה לתרץ בס"ד שאכן, מפסוק זה: "והשבותו לו", המרבה אבידת גופו, נלמד גם את החיוב שיש לרופא לרפאות חולים ולהשיב להם את גופם, אלא שיש מקומות בהם אין הרופא חייב לטפל בחולים, וכגון שהחולה נגוע במחלה מדבקת, שעל פי דיני וחיובי התורה, אין אדם מצווה לסכן את עצמו בשביל מצוות התורה, ושוב אין על הרופא חיוב לרפאות חולה שכזה.

לא זו בלבד, אלא יתכן, שמאחר ואסור לאדם להכניס עצמו לידי סכנה, על כן יהיה אסור לרופא לטפל בחולים מסוכנים הנגועים במחלות מדבקות, ויכולים להביא את הרופא לידי סכנה.

ולכך כתבה לנו התורה: "ורפא ירפא", מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. שאף במקרים בהם יש סכנה לשלמו של הרופא, ומצד חיובי הדין של "והשבותו לו" אין הרופא חייב לטפל בחולה זה, מכל מקום רשות היא בידו לטפל בו.

וכך פסק בשו"ת "ציץ אליעזר" (חלק ט', סימן י"ז פרק ה'), שמותר לרופא לסכן עצמו לטפל בחולים הנגועים במחלות מדבקות.

ב) עוד י"ל בס"ד שמהפסוק: "והשבותו לו", למדנו, שאדם הנמצא בסכנת חיים, יש חובה להצילו ולהחזירו לחיים בטוחים, וכפי שפירש רש"י (בסנהדרין שם) אבידת גופו - כגון שטובע בנהר ומצילו.

ואכן לפי זה, גם רופא שיש לפניו אדם שנמצא בסכנת חיים, חייב הוא לטפל בו ולהצילו, מדין "והשבותו לו".

אך עדיין, גם לאחר פסוק זה, לא נדע כי יש רשות לרופא לטפל בחולים שאינם שרויים בסכנת חיים. לכך כתבה תורה: "ורפא ירפא", "מכאן שניתנה הרשות לרופא לרפאות", אף חולה שאין בו סכנה. ובחולים אלו, אכן, אין לרופא חיוב לרפאות, אלא רשות בלבד.

ג) עוד י"ל בס"ד ע"פ מה שאמרו צדיקים, שניתנה רשות לרופא "לרפא" את החולה, אבל אין לו רשות "לייאש" את החולה, שלא יאמר לחולה שאין לו סיכוי להתרפאות ח"ו. ע"כ.

ולפי זה י"ל שזה החיוב "והשבותו לו", היינו אבידת גופו, פירוש, שעל אבידת גופו, יש חיוב "והשבותו לו", שיאמר הרופא לחולה שבעז"ה ישיב גופו בבריאות, וישאר לחיות, ודו"ק.

מאת הר"ה ג' ר' גמליאל הכהן בן הרה"ג אלחנן רבינוביץ שליט"א

אל תפרוש מן הציבור... ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו (פ"ב משנה ה').

דובר על לב החסיד לבל יפרוש מן הציבור באומרו איך אשב בציבור שפלוני ופלוני הרשעים יושבים בצידו, ולכך טוב לי לפרוש מהם ולהתפלל בביתי. ונ"ל עוד שזה כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים, חז"ל רוב הקטטות הנופלות בין בני אדם, הם בסיבת ששופט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחר לזולתו, ולכן הזהיר אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו ויהיה דעתך ונפשך תחת נפשו. המשל, חרפך בן אדם על איזה דבר שעשית לו, אל תשיבהו עד שתדין אתה בעצמך אם היה הוא עושה לך מה שעשית לו אם לא היית מחרפו יותר ממה שחרפך. וכן המשל בכל משא ומתן שיהיה לך אצל חברך אם אתה נושה בו חשוב בדעתך אם היה להיפך מה היית רוצה שיעשה עמך ותשוה לו גם אתה. סוף דבר זה כלל גדול להרבות שלום בעולם. וכן אמרו חז"ל במדרש. בשעה שבנה שלמה בית המקדש היה שם תחת מראשותיו מפתחי הבית, פעם אחת הטעתו בת פרעה ותשם דמות רקיע על מטתו והיתה אומרת לו עדיין לא האיר היום עד שעברו ד' שעות ועבר זמן תמיד של שחר, בא ירבעם בן נבט להוכיחו, יצתה בת קול ואמרה אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, כמה תמדין ומוספין אתה עתיד לבטל במזיד ואתה מוכיח את שלמה על שבטל אחד בשוגג, ועליו אמר הנביא (הושע יג) כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם בבעל וימת, כשהיה מדבר אפרים היה רתת לשומע וכשהיה נשיא אשם בבעל וימת במעלו. או יכוון לייסר האנשים הטועים בזה לבלתי קבל תוכחות. וח"ו שבא התנא לבטל מצות תוכחה שהרי כתיב הוכח תוכיח, אלא לומר שלא יתגאה האדם לראות את חבריו עושה שלא כהוגן, כי אולי אם היה במקומו היה רע ממנו, אלא הדרך הנכון שיחשוד עצמו, כי יאמר הלא מחומר קורצתי גם אני ואולי אם הייתי במקומו הייתי עושה כמוהו, ויוסיף ביראת ה' ולא יאמין בעצמו.

(מהר"י יעב"ץ)

דעו כי עם קדושת שבת יורדת כל מיני השפעות שבעולם, והאיש אשר ירצה לקבל השפע העליונה, הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר: 'לכבוד שבת קודש'. והשפע יורדת ממילא מלמעלה. וזה מה שרמזו חז"ל זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, היינו כי בדיבור תליא מילתא.

ילקוט דברי מנחם

לזכר עולם יהיה צדיק

הגה"ק צדוק הכהן זצוק"ל
בן הרה"צ יעקב הכהן זיע"א
בעל צדקת הצדיק מלובלין
נלב"ע ט אלול

לזכר עולם יהיה צדיק

אדמו"ר אביגדור זי"ע
בן רבינו משה זי"ע
מקראלי - ירושלים
נלב"ע ביום שב"ק א חשון

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק פנחס זי"ע
בהגה"צ אברהם אבא זצוק"ל
מקאריץ
נלב"ע י אלול

לע"נ
מרת מלכה בסנר ע"ה
בהר"ר מרדכי לייב ז"ל
נלב"ע ט אלול
ת.נ.צ.ב.ה

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק מקאזניץ
רבי ירחמיאל משה זצוק"ל
ב"ר יחיאל יעקב זי"ע
יג אלול תרטס

לע"נ
מרת מנוחה ע"ה
בן הרב יעקב צבי ז"ל
נלב"ע כג אלול
ת.נ.צ.ב.ה

